

Inhoudstafel

A. Week- en dagplanning	1
B. Materiaal.....	2
C. Opstaan- en slaapritueel	2
D. Activiteitenfiches.....	5
E. Kaatje doorheen de dag	24

Kijk zeker op de website www.kaatjeklank.be.
Je vindt er voor elke klank/letter boekentips
en een uitspraakfilmpje.

A

Week- en dagplanning

WEEK 1

Dag 1 Klassikaal

- 1.1 Kennismaking klank /s/ en letter s
- 1.2 Herkenning klank /s/ en letter s

Dag 2 Hoeken

- 2.1 Letterhoeken
- 2.2 Differentiatie risicolezers: preteaching anekdote Sint, deel 1 en auditieve discriminatie

Dag 3 Klassikaal

- 3.1 Anekdote Sint, deel 1
- 3.2 Auditieve discriminatie

WEEK 2

Dag 4 Hoeken

- 4.1 Schrijfhoek: doe-alsof schrijven
- 4.2 Differentiatie risicolezers: preteaching anekdote Sint, deel 2 en auditieve discriminatie

Dag 5 Klassikaal

- 5.1 Anekdote Sint, deel 2
- 5.2 Auditieve discriminatie

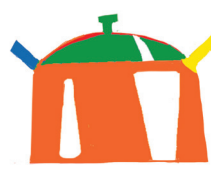
letters

klanken

doe-alsof
schrijven

klankletter-
koppeling

Materiaal

B

- Start-to-Kaatje-set: koffer met Kaatje, whiteboard, stiften en magneetletters, spiegel
- Pictogrammen **Starterspakket**: oor, oog, mond, stop-denk-doe en gele lijst (**bijlagen bij inleiding**)
- Letter s en doorgekruiste letter s (**bijlage 1**)
- Prenten 1 en 2 anekdote Sint (**bijlage 2**)
- Prenten tweelingwoorden: Sint-wind, sok-rok, soep-poep (**bijlage 3**)

Extra materialen

- Een paar grote vellen (minstens A3, liefst groter), waarop je een s hebt getekend.
- Papier, stift of pen, kleefband, post-its
- Materialen voor de letterhoek en de schrijfhoek: afhankelijk van de keuze van de spelletjes

C

Opstaan- en slaapritueel

Ritueel 1. Opstaan

Dit ritueel herhaal je elke keer als je met Kaatje speelt, vanaf dag 2.

Eerst maak je Kaatje Klank wakker met het wachtwoord. Omdat het belangrijk is om de klank en letter s vaak veelzijdig te verkennen, sta je elke keer stil bij de uitspraak van de klank en de vorm van de bijhorende letter.

Doelen:

- Ik geniet van het spelen met de klank /s/ en de letter s.
- Ik herhaal de klank /s/ en de letter s.
- Ik probeer de klank /s/ zelf uit te spreken.
- Ik doe de lettervorm s na.
- Ik oefen mijn auditieve werkgeheugen.

Nodig:

- Letter s (**bijlage 1**)
- Wachtwoord (zelf gemaakt)
- Eventueel de grote papieren met s op getekend

Opstaan, Kaatje Klank!

We maken Kaatje Klank wakker met het wachtwoord: de sok van Sint.

Klank en articulatie /s/

Een klank HOOR je. We nemen het pictogram van het oor erbij.
Een klank SPREEK je uit. We nemen het pictogram van de mond erbij.

Wat zien we bij elkaar, als we de klank /s/ zeggen? De kleuters kijken bij hun buur en verwoorden.

Kijk daarna met de kleuters in de spiegel, terwijl ze de klank /s/ zeggen. Vertel wat ze zien.

Kijk eventueel op de website om dokter Lieve te horen over de klank /s/: <https://kaatjeklank.be/aan-de-slag-de-klas/tweede-kleuterklas/didactisch-materiaal>

- We maken de klank /s/ door het puntje van de tong achter de tanden te duwen. Het puntje van de tong duwt tegen het verhemelte. Je mag je tong niet zien. Probeer maar eens. Kijk bij elkaar, bij mij, in de spiegel.
- De mond is een beetje open en de lucht ontsnapt door de mond: /sssss/. (Toon voor.) Houd maar eens je hand voor je mond: voel je de lucht?
- Je kan /s/ heel lang en heel kort aanhouden. Probeer maar.

Spreekopwarmer: we zeggen een /sssss/ zo lang we kunnen, als echte slangen. Wie kan het langst sissen als een slang?

Letter s

Een letter ZIE je. We nemen het pictogram van het oog erbij.

Je neemt de letter s. De kleuters bekijken de letter s van dichterbij. Je legt uit dat de leesletter s en de hoofdletter S net hetzelfde zijn geschreven.

Waar lijkt de s op? Op een slang. We tekenen de s op de grond. Als dat moeilijk is, gebruiken we de grote papieren waarop al een s staat getekend.

Ritueel 2. Slaap lekker, Kaatje Klank!

Dit ritueel herhaal je elke keer als je met Kaatje speelt.

Doelen:

- Ik articuleer duidelijk de klank /s/.

Sssslaap lekker, Kaatje Klank!

Kaatje is moe en wil slapen.

We zeggen een paar keer 'ssss' en 'ssslaap lekker', terwijl Kaatje in de koffer kruipt. Daar wordt Kaatje Klank rustig van.

Je stopt Kaatje Klank in de koffer en maakt het superstil: 'Sss!'

Op dag 3 vervang je het wachtwoord door een langer wachtwoord: **De sok van Sint stinkt**. Dit wachtwoord gebruik je dan om Kaatje Klank op dag 4 en 5 wakker te maken.

Activiteitenfiches

Dag 1 Klassikaal

1.1 Kennismaking klank /s/ en letter s

1.2 Herkenning klank /s/ en letter s

Doelen

1.1 Kennismaking klank /s/ en letter s

- Ik maak uitgebreid kennis met de klank /s/ en de letter s.
- Ik probeer de klank /s/ zelf uit te spreken.
- Ik doe de lettervorm s na.

1.2 Herkenning klank /s/ en letter s

- Ik herken de klank /s/ tussen andere klanken.
- Ik herken de letter s tussen andere letters.
- Ik zie en hoor spelenderwijs hoe de juf-meester de klank /s/ aan de letter s koppelt.

Slaap lekker, Kaatje Klank!

- Ik articuleer de klank /s/ goed.
- Ik maak kennis met het wachtwoord met /s/.
- Ik oefen mijn auditieve werkgeheugen.
- Ik beseft dat wat je zegt, ook kan worden opgeschreven.
- Ik beseft dat je iets kan opschrijven, om het niet te vergeten.

Nodig

- Start-to-Kaatje-set: koffer met Kaatje, whiteboard, stiften en magneetletters, spiegel
- Pictogrammen **Starterspakket**: oor, oog, mond, stop-denk-doe en gele lijst (**bijlagen bij inleiding**)
- Letter s (**bijlage 1**)
- Een paar grote vellen (minstens A3, liefst groter), waarop je een s hebt getekend.
- Papier, plakband of post-its

1.1. Kennismaking klank /s/ en letter s

Kaatje Klank, heb je een nieuwe klank en een nieuwe letter voor ons?

Dialogen staan schuin gedrukt. Wat Kaatje zegt is blauw gedrukt, wat de leerkracht zegt, zwart.
Wanneer de kinderen reageren, is de tekst grijs gedrukt.

Het is tijd om Kaatje Klank wakker te maken en om met klanken en letters te spelen. Ik ben erg benieuwd welke klank en letter Kaatje leuk zal vinden. Welke letter en klank zouden haar lievelingsletter en – klank zijn?

Je klopt op de koffer. Je roept:

Kaatje Klank? Kaatje Klank? Ben je wakker?

Je hoort een geluid, een zacht geluid.

Ssst! Iedereen! Ik hoor iets! Ssst!

Jullie luisteren aandachtig.

Ssssssss.

Horen jullie dat ook?

Kleuters reageren.

Sssssss.

Je doet alsof je schrikt.

Ik denk dat er een slang in de koffer van Kaatje Klank zit. Kaatje Klank is in gevaar! Wat moeten we nu doen?

Kleuters reageren.

Ik durf de koffer niet openmaken, want ik ben bang voor slangen. Maar Kaatje is misschien in gevaar! We moeten haar redden?

Kleuters reageren. Probeer hun suggesties uit, indien mogelijk.

Je doet toch de koffer open, erg bang.

Niets? Ik hoor niets meer? Ik zie niets? Ik zie geen slang? Kaatje Klank? Kaatje Klank, leef je nog?

Hihihi! Ik wassssss het, kindjessss. Ik wasss het die /s/ zei. Er is geen slang in de koffer hoor. Hihi.

O wat ben ik toch grappig, hihi.

Kaatje! Je hebt mij bang gemaakt. Ik ben zo blij dat er geen slang in de koffer zit. Maar ik denk dat ik wel al weet wat jouw lievelingsklank en -letter zijn deze week! Wat denken jullie?

Kleuters reageren.

Wij denken dat de s deze week jouw lievelingsklank en -letter is, Kaatje Klank. Klopt dat?

Ja! Dat klopt! De /s/ is een sssuperklank, want je kunt die heel lang maken: sssssss. Kunnen jullie dat ook? We maken samen een hele lange /s/, zo lang mogelijk.

Je doet dit twee keer.

Sssssssssssss

Dat lukt goed hé! Kunnen jullie ook een hele korte /s/ zeggen?

S – s – s – s.

Wauw! Doe dat nog een keer?

S – s – s – s.

Klank /s/

Hé Kaatje, ik kan een gekke /sss/ zeggen.

Je steekt je tong tussen je tanden en zegt /s/.

Juf – meester, ik zie jouw tong tussen jouw tanden! Dan maak je een gekke /s/. Je tong moet achter je tanden hoor.

Dan zeg je een gewone /s/.

Kijk zo: /ssssss/.

Zeg Kaatje, je maakt echt een hele mooie /s/-klank. Je gebruikt daarvoor je mond.

Je neemt het pictogram van de mond erbij, want de kleuters moeten goed naar de mond kijken.

Hoe doe jij dat eigenlijk?

Wel: je moet het puntje van je tong achter je bovenste tanden stoppen, juf – meester. Zo: /sssss/.

Probeer maar.

/Ssss/ /ssss/.

Dat is al goed hoor, juf – meester. Nu zie ik je tong niet meer.

Kindjes, tonen jullie het ook nog eens aan juf – meester? Zeggen jullie eens /s/? Kun je de tong zien van het vriendje dat naast jou zit? Kijk maar eens.

Kleuters zeggen /sss/.

We proberen eens allemaal onze tong te verstoppen achter de tanden, zodat we die niet meer kunnen zien. Dan zeggen we een korte /s/.

/s-s-s/.

En nu een lange! En ik kom bij iedereen eens kijken of ik de tong zie! Ik breng een spiegel mee, dan zie je het ook.

/Sssssss/.

Voelen jullie de lucht tegen je hand, als je je hand voor je mond houdt?

Kaatje komt bij alle kleuters kijken met een spiegel.

Dat was leuk. Kaatje Klank, jij wil dus spelen met de klank /s/.

Ja, de /s/ is leuk!

Als we met de /s/ willen spelen, dan hebben we onze oren nodig. Om de klank te horen, moeten we goed luisteren!

Je neemt het pictogram van het oor erbij, want de kleuters moeten goed luisteren.

Zeg Kaatje Klank: zeg nog eens zo lang als je kan: /sss/? Jij kan dat zo goed!

/Ssssss/.

Lettervorm s

O juf – meester, wil je eens een letter s tekenen?

De letter s, Kaatje Klank? Wat een goed idee. Maar goed opletten: de klank /s/ hoor je, de letter s zie je.

Je neemt het pictogram van het oog erbij, want naar letters moeten de kleuters goed kijken.

Je tekent een s op het whiteboard.

Zo ziet de leesletter s eruit. En zo ziet de hoofdletter S eruit. Die zijn net hetzelfde.

Kijk: ik heb de letter s hier (bijlage 1). Ik stop de letter in de gele lijst, is dat goed? Zo weten we dat dit de letter is van de klank /s/ waar we nu mee gaan spelen. Ik hang de letter hier op.

O wat een goed idee, juf – meester. Zo zien we de s altijd hangen!

En kijk: ik heb hier grote papieren met een s op. Jullie mogen om de beurt met je vinger over de s gaan, van boven naar beneden. Je moet dat in één keer doen, je mag je vinger niet opheffen.

Da's moeilijk hoor, juf – meester.

Ja, Kaatje Klank, maar ik ben er zeker van dat de kleuters dat kunnen.

1.2. Herkenning klank /s/ en letter s

Klankbewustzijn: klank /s/ herkennen tussen andere klanken

LUISTERSPEL: HOOR JE DE KLANK /S/? DOE JE DUIM OMHOOG.

Kaatje Klank, ik ken een leuk spel met de klank /s/.

O joepi, een spelletje!

Het gaat zo: ik zeg allemaal klanken, zoals /s/ en /k/ en /a/. Als ik /s/ zeg, dan doen jullie je duim omhoog. Als jullie een andere klank horen, zoals /a/ of /p/, dan blijft de duim op jullie schoot liggen.

Oefen eerste met heel eenvoudige klanken die erg van /s/ verschillen: **s – o – s – a – s – s – k – t – s – p**

- Als dit moeilijk is voor de kleuters, kun je telkens de letter s tonen, wanneer je de /s/ zegt.
- Wanneer de kleuters vaak naar elkaar kijken op zoek naar het juiste antwoord, kan je hen vragen om eerst de duimen achter de rug te verstoppen. Pas op jouw teken mogen ze hun duim tonen.

Lukt dit goed? Maak het iets moeilijker: **r – s – m – s – r – j – s – s – l – w – s**

Klankletterkoppeling

BENOEMSPEL : WELKE LETTER ZIE JE?

Kaatje kent nog een spel. Nu wil ze met de klanken én met de letters spelen.

Noteer een aantal letters op het whiteboard of gebruik magneetletters. Kies eerst letters die niet op de s lijken.

Duid de letters één voor één aan benoem ze. Zien en horen de kleuters een s, dan staan ze recht. Zien en horen ze een andere klank - letter, dan blijven ze zitten. Bv.: **s – m – p – s – l – g – s – i**

Maak dit spel moeilijker door letters te gebruiken die meer op de s lijken: **o – s – a – s – e – z – s – o**

Opgepast: zeg niet 'er' of 'em', maar 'r' of 'm'.

Ritueel 2: Slaap lekker, Kaatje Klank!

Wachtwoord

Jullie hebben dit ssssuper gedaan! Gaap, ik ben moe geworden. Ik kruip terug in mijn koffer om te sssslapen.

O, maar wacht: ik moet het wachtwoord nog vertellen.

Het wachtwoord, Kaatje Klank?

Ja, de volgende keer dat jullie mij wakker maken om met de s te spelen, moeten jullie een wachtwoord zeggen. Dat is een zinnetje, waardoor ik weet dat jullie het zijn.

Ah, dat is een fijn idee. En wat is het wachtwoord, Kaatje Klank?

De sssok van Sssint!

Oei, nu mogen wij dat niet vergeten, kindjes.

Zullen we het drie keer na elkaar zeggen, om te oefenen?

De sssok van Sssint!

De sssok van Sssint!

De sssok van Sssint!

Juf – meester, je kunt het ook opschrijven, als je het niet wil vergeten.

Dat is een goed idee, Kaatje Klank. Ik schrijf het wachtwoord op en ik kleef het aan je koffer. Zo kunnen we het niet vergeten.

Je neemt pen en papier (of een post-it). Je schrijft het wachtwoord op, terwijl je zegt wat je schrijft.

De sok van Sint. Hé, sok begint met een /s/. En Sint ook!

Je kleeft het wachtwoord op de koffer.

Sssslaap lekker

Gaap! Nu wil ik graag slapen. Maken jullie het heel sssstil? Ssss.

Ssss. Zeggen we allemaal samen sss?

Ssss.

Ssslaap lekker, Kaatje Klank!

Ssss.

Je stopt Kaatje in de koffer.

Ssss!

Dag 2 Hoeken

2.1 Letterhoeken

2.2 Differentiatie risicolezers: preteaching anekdote Sint, deel 1 en auditieve discriminatie

Doelen

2.1 Letterhoeken

- Ik speel met de letter s (en met andere letters).
- Ik vorm de letter s.
- Ik herken de letter s tussen andere letters.

2.2 Differentiatie risicolezers: preteaching anekdote Sint, deel 1 en auditieve discriminatie

- Ik begrijp de anekdote en de /s/-woorden (Sint, sok).
- Ik hoor en zie met behulp van juf – meester dat je de klank /s/ hoort en de letter s ziet.
- Ik begrijp de tweelingwoorden (wind, rok) en hoor het verschil tussen de tweelingwoorden Sint-wind en sok-rok.

Nodig

2.1 Letterhoeken

- Materiaal afhankelijk van de gekozen spelletjes

2.2 Differentiatie risicolezers: preteaching anekdote Sint, deel 1 en auditieve discriminatie

- Start-to-Kaatje-set: koffer met Kaatje, whiteboard, stiften en magneetletters, spiegel
- Pictogrammen **Starterspakket**: oor, oog, mond, stop-denk-doe en gele lijst (**bijlagen bij inleiding**)
- Letter s (**bijlage 1**)
- Prent 1 anekdote (**bijlage 2**)
- Prenten tweelingwoorden Sint-wind, sok-rok (**bijlage 3**)

Ritueel 1: Opstaan, Kaatje Klank!

2.1 Letterhoeken

Bied beide letterhoeken aan. Sommige kleuters vinden het fijn om letters te maken, anderen vinden het leuker om met letters te spelen.

Letterhoek 1: letter s (en andere letters) maken

Kies één of twee letterspelletjes uit onderstaande lijst:

- De kleuters maken een grote S in plasticine, klei, koekjesdeeg, met touwen, ijzerdraad, ...
- Je tekent grote letters op papier (A3): de kleuters bestempelen ze, beplakken ze met glitters, ...
- De kleuters maken s'en met loose parts, met dopjes, ...
- De kleuters maken een placemat met (de eerste letter van) hun naam op in het groot.
- De kleuters tekenen hele grote s'en op de grond. Ze lopen op de lijnen: een kronkelparcours.
- Maak een slomparcours met voorwerpen waartussen de kleuters moeten slommen. Ze proberen al slommend s'en te maken.
- De kleuters schrijven de s in één beweging in het zand, met een stokje in klei, ...

Letterhoek 2: spel met letters

Kies één of twee letterspelletjes uit onderstaande lijst:

- De kleuters vissen de letter s uit een bak met magneetletters.
- De kleuters zoeken de letter s in een mand met letterblokken.
- De kleuter zoeken de letterstempel s en stempelen er een slang mee.
- De kleuters gooien met een bal naar de kegel, het blik, ... met de letter s tussen kegels – blikken met andere letters.
- De kleuters zoeken letterkoekjes met s tussen andere letterkoekjes en mogen enkel die opeten.
- De kleuters zoeken de letter s in kranten, tijdschriften, (speelgoed)folders.
- De kleuters zoeken boeken met de letter s op de kaft.

- Elke kleuter, ook een risicolezer, speelt minstens éénmaal in een hoek. We raden aan om heterogene groepjes te maken, zodat kleuters elkaar kunnen ondersteunen.
- Ga regelmatig langs en toon interesse in de letters die de kleuters vormen of opmerken.
- Stimuleer **klankletterkoppeling** door als leerkracht zelf vaak letters te benoemen. Kies betekenisvolle letters, zoals de letter die centraal staat, of letters uit de naam van de kleuters.
- Wanneer je merkt dat de kleuters snel uitgespeeld zijn, kun je hen stimuleren om een letter van hun eigen naam te maken. Richt de aandacht van de andere kleuters, en zeker de risicolezers, op de gevormde letter(s) van de medekleuter(s). Laat hen de letter mee benoemen. Kunnen zij zelf ook zo'n letter vormen?
- Herkennen de kleuters de gevormde letters elders in de klasomgeving?
- Richt de aandacht van de kleuters op de s als je die opmerkt bij verplaatsingen in en rond de school.
- Herkennen de kleuters andere letters, bv. die van hun naam? Prijs hen!

2.2 Differentiatie risicolezers: preteaching anekdote Sint, deel 1 en auditieve discriminatie

- Voor de kleuters van wie je vermoedt dat de anekdote mét spreekfoutjes te veel of te moeilijk is.
 - Voor de kleuters bij wie je tijdens de vorige stappen moeilijkheden ervaarde.
- Terwijl je preteacht, spelen de andere kleuters verder met de letters.

>> Preteaching anekdote Sint, deel 1

Ik heb gisteren iets heel leuks meegemaakt. Kijk!

Kaatje toont de prent van de anekdote.

Geef de kleuters de tijd om te reageren en te benoemen wat ze allemaal zien.

Gisteren heb ik Zwarte piet en de Ssssint gezien. De Sint zat op zijn paard en zijn paard reed op het dak! En de Sint had een lange, rode mantel aan.

*En de Ssssint had een cadeautje voor me mee. Ik ben er zo blij mee! Ik kreeg een **ssssok** van de Sint. Is dat niet fantastisch?*

Kaatje, wat fijn voor jou!

En weet je wat nog fijner is, juf – meester?

Nee, wat dan?

In Ssssint zit de klank /s/ en in sssok ook. Het is alsof de Sint dat wist, dat ik van de /s/ houd en mij daarom een sssok heeft gegeven.

Misschien weet de Sint dat inderdaad wel, hé Kaatje Klank! De Sint weet alles. Misschien staat in zijn grote boek dat Kaatje Klank van de tweede kleuterklas van klanken houdt en dan vooral van de klank /s/.

Wauw...

Juf – meester, kun jij het woord Sint schrijven? En het woord sok ook?

Ja, ik kan dat schrijven, Kaatje Klank. Zal ik het je tonen?

Ja!

Je neemt het whiteboard. Je schrijft de woorden Sint en sok op het whiteboard. Je zegt de woorden en klanken langzaam, terwijl je ze schrijft: Sss-iii-nnn-t, sss-ooo-k.

Je onderstreept de s of schrijft die in een ander kleur.

Je hoort de klank s in het begin van het woord Sint. Als ik het woord Sint opschrijf, dan zie je de letter s in het begin van het woord Sint.

Je hoort de klank s in het begin van het woord sok. Als ik het woord sok opschrijf, dan zie je de letter s in het begin van het woord sok.

Wauw!

Auditieve discriminatie Sint-wind, sok-rok: uitbeeldspel

SINT - WIND

*Juf – meester, ik ken een woord dat heel erg op het woord **Sssint** lijkt.*

Vertel eens Kaatje Klank, ik ben benieuwd.

Wwwind!

Goed Kaatje: je hebt gelijk. Sssint en wwwind lijken erg op elkaar: alleen de eerste klank verschilt: Sssint, wwwind!

Je neemt de prenten van Sint en wind erbij.

Ik ken een leuk spelletje met die twee woorden!

Dit is de Sint. Zeg het maar eens samen!

Sint.

Hoe kunnen we Sint uitbeelden?

Kleuters reageren. Bv.: we beelden de mijter uit op ons hoofd, we stappen plechtig rond met een staf, ...

Dit is de wind. Zeg het maar eens samen.

Wind.

Hoe kunnen we wind uitbeelden?

Kleuters reageren. Bv.: blazen als de wind.

Nu kunnen we een spel spelen. Ik zeg een woord en jullie beelden het uit.

- Je zegt na elkaar een paar maal Sint en wind. Je laat pauze tussen de woorden. Als een kind zich van gebaar vergist, geef je neutrale feedback: Jij beeldt 'wind' - wwwind - uit, maar ik hoorde Sssssint. Sssint.' Gebruik de prenten bij je feedback.
- Als dit goed lukt, verberg je je mond achter je hand: dat maakt het spel moeilijker.

SOK - ROK

Juf – meester, ik ken ook een woord dat heel erg op het woord sok lijkt: rok!

Je hebt alweer gelijk, Kaatje. Sssok en rrok lijken erg op elkaar: alleen de eerste klank verschilt: Sssok - rrok.

Je neemt de prenten van sok en rok erbij.

Dit is een sok. Een sok lijkt op een kous. Zeg het maar eens samen.

Een sok.

Hoe kunnen we een sok uitbeelden?

Kleuters reageren. Bv.: doen alsof je een sok aantrekt, wijzen naar de voet, ...

Dit is een rok. Dragen er vandaag kinderen een rok in onze klas? Zeg het maar eens samen.

Een rok.

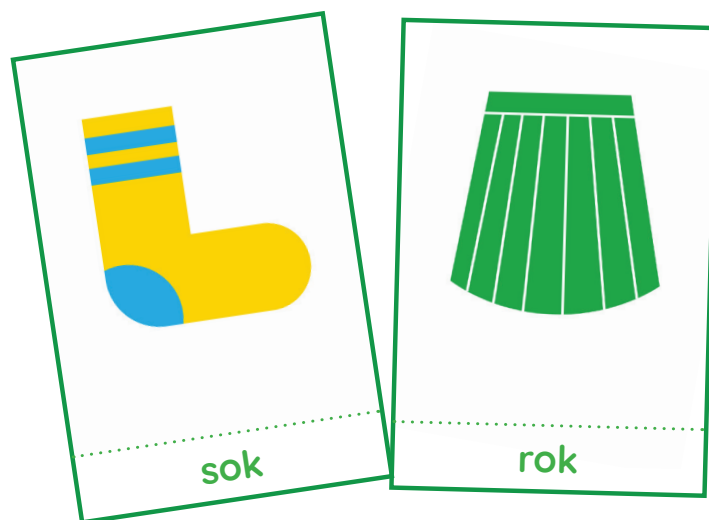
Hoe kunnen we een rok uitbeelden?

Kleuters reageren. Bv.: ronddraaien alsof je een rokje draagt.

Nu spelen we hetzelfde spel met rok en sok. En als dat goed lukt, spelen we het spel met de vier woorden samen!

- Je zegt na elkaar een paar maal sok en rok. Je laat pauze tussen de woorden. Als een kind zich van gebaar vergist, geef je neutrale feedback: Jij beeldt een sok - sssok - uit, maar ik hoorde rrok. Rrok.' Je gebruikt de prenten bij je uitleg.
- Als dit goed lukt, verberg je je mond achter je hand: dat maakt het spel moeilijker.
- Probeer het spel met drie woorden, daarna met vier woorden. Lukt dat?

Ritueel 2: Slaap lekker, Kaatje Klank!

Dag 3 Klassikaal

3.1 Anekdote Sint, deel 1

3.2 Auditieve discriminatie

Doelen

3.1 Anekdote Sint, deel 1

- Ik begrijp de anekdote en de /s/-woorden (Sint, sok).
- Ik hoor dat Kaatje Klank klankfoutjes maakt (wind, rok).
- Ik hoor en zie met behulp van juf – meester dat je de klank /s/ hoort en de letter s ziet.

3.2 Auditieve discriminatie

- Ik begrijp de tweelingwoorden (wind, rok) en hoor het verschil tussen de tweelingwoorden Sint-wind, sok-rok.
- Ik hoor wanneer een woord de klank /s/ bevat en wanneer niet.

Nodig

3.1 Anekdote Sint, deel 1

- Start-to-Kaatje-set: koffer met Kaatje, whiteboard, stiften en magneetletters, spiegel
- Pictogrammen **Starterspakket**: oor, oog, mond, stop-denk-doe en gele lijst (**bijlagen bij inleiding**)
- Letter s (**bijlage 1**)
- Prent 1 anekdote (**bijlage 2**)

3.2 Auditieve discriminatie

- Prenten tweelingwoorden Sint-wind, sok-rok (**bijlage 3**)

Ritueel 1: Opstaan, Kaatje Klank!

3.1. Anekdote Sint deel 1

Ik wil jullie iets vertellen. Kijk!

Kaatje Klank toont de prent. Je geeft de kleuters de tijd om te reageren.

Gisteren heb ik Zwarte piet en de wind gezien. De wind zat op zijn paard en hij had een lange rode mantel aan. Kleuters reageren.

*Kaatje Klank, wij hoorden wwwind. Bedoel je **Ssssint**?*

*Oh ja ja, dat bedoel ik. Ik bedoel wind, euh neen, **Ssssint**.*

*En de **Ssssint** had een cadeautje voor me mee. Kijk, een rok! Die rok past mooi aan mijn voet.*

Kleuters reageren.

*Hé dat is vreemd. Een rok aan jouw voet? Je zei 'rrrrrok', maar bedoel je **ssssok**?*

*Ja, dat bedoel ik. Ik bedoel rok, eh nee, **ssok**. Een **sok** aan mijn voet.*

Zeg, Kaatje Klank, luister eens goed naar deze woorden: Ssssint. Ssssok. Hoor je iets speciaals?

Euh... euh...

Met welk klankje beginnen Sssint en sssok, Kaatje Klank?

Euh... euh... Kindjes, help eens even?

Kleuters reageren.

Sssint en sssok zijn twee woorden met een /s/ in het begin, Kaatje Klank: het zijn woorden met jouw lievelingsklank!

Ja, natuurlijk! O, ik hou zo van /s/. Sint, sok, Sint, sok, ssssuper! Wil je de woorden nog eens opschrijven, juf – meester?

Je neemt het whiteboard. Je schrijft de woorden Sint en sok op het whiteboard. Je zegt de woorden en klanken langzaam, terwijl je ze schrijft: Sss-iii-nnn-t, sss-ooo-k.

Je onderstreept de s of schrijft die in een andere kleur.

Je hoort de klank s in het begin van het woord Sint. Als ik het woord Sint opschrijf, dan zie je de letter s in het begin van het woord Sint.

Je hoort de klank s in het begin van het woord sok. Als ik het woord sok opschrijf, dan zie je de letter s in het begin van het woord sok.

Wauw, ik houd van de /s/ en van de woorden sok en Sint.

3.2 Auditieve discriminatie

*Kaatje Klank, je maakte daarnet grappige foutjes. Je zei soms **wwwind** in plaats van **Sssint**.*

Uitbeeldspel

SINT - WIND

Je neemt de prenten van Sint en wind erbij.

Met deze woorden zullen we een uitbeeldspelletje spelen.

Dit is de Sssint. Zeg het eens samen?

Sint.

Je spreekt de kinderen van de preteaching aan.

Hoe hebben wij het woord Sint nu weer uitgebeeld?

De kleuters tonen hoe Sint uitgebeeld wordt.

Alle kleuters doen het gebaar na.

Dit is de wwwind. Zeg het eens samen.

Wind.

Buiten is er nu ook / geen wind: zie je het? De kruinen van de bomen waaien (niet) heen en weer.

Je spreekt de kinderen van de preteaching aan.

Hoe hebben wij het woord wind nu weer uitgebeeld?

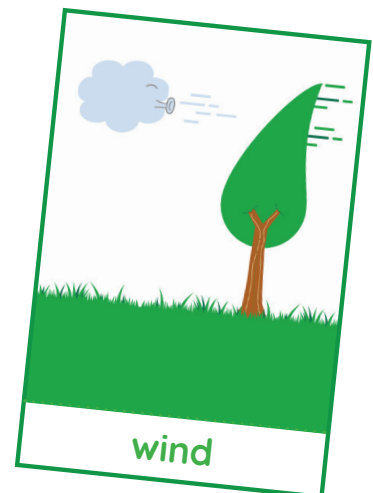
De kleuters tonen hoe wind uitgebeeld wordt.

Alle kleuters doen het gebaar na.

Nu kunnen we een spel spelen. Ik zeg een woord en jullie beelden het uit.

- Je zegt na elkaar een paar maal Sint en wind. Je laat pauze tussen de woorden. Als een kind zich van gebaar vergist, geef je neutrale feedback: Jij beeldt 'wind' - wwwind - uit, maar ik hoorde Sssssint. Sss-sint.' Je gebruikt de prenten bij je uitleg.
- Als dit goed lukt, verberg je je mond achter je hand: dat maakt het spel moeilijker.

SOK – ROK

*Kaatje zei wind in plaats van Sint. Ze maakte nog een foutje. Weten jullie nog wat ze zei in plaats van sok?
Kls reageren.*

Je neemt de prenten van sok en rok.

Dit is de sok. Zeg het eens samen?

De sok.

Een sok is een korte kous. Wie heeft er vandaag sokken aan?

Kleuters reageren.

Je spreekt de kinderen van de preteaching aan.

Hoe hebben wij het woord sok nu weer uitgebeeld?

De kleuters tonen hoe sok uitgebeeld wordt.

Alle kleuters doen het gebaar na.

Dit is de rok. Zeg het eens samen.

De rok.

Dragen er vandaag kinderen een rok in onze klas?

Kleuters reageren.

Je spreekt de kinderen van de preteaching aan.

Hoe hebben wij het woord rok nu weer uitgebeeld?

De kleuters tonen hoe sok uitgebeeld wordt.

Alle kleuters doen het gebaar na.

Nu spelen we hetzelfde spel met rok en sok. En als dat goed lukt, spelen we het spel met de vier woorden samen!

- Je zegt na elkaar een paar maal sok en rok. Je laat pauze tussen de woorden. Als een kind zich van gebaar vergist, geef je neutrale feedback: Jij beeldt een sok - sssok - uit, maar ik hoorde rrok. Rrok.' Gebruik de prenten bij je uitleg.
- Als dit goed lukt, verberg je je mond achter je hand: dat maakt het spel moeilijker.
- Probeer het spel met drie woorden (waaronder sok en Sint), daarna met vier woorden. Lukt dat?

Ritueel 2: Slaap lekker, Kaatje Klank!

Dag 4 Hoeken

4.1 Schrijfhoek: doe-alsof schrijven

4.2 Differentiatie risicolezers: preteaching anekdote Sint, deel 2 en auditieve discriminatie

Doelen

4.1 Schrijfhoek: doe-alsof schrijven

- Juf-meester schrijft wat ik wil met letters die ik wel en niet ken.
- Ik weet (al een beetje) wat schrijven is en waarvoor schrijven en lezen dienen.
- Ik schrijf zelf op mijn eigen manier: dit mag met krabbels, letterachtigen en de letters die ik ken.

4.2 Differentiatie risicolezers: preteaching anekdote Sint, deel 2 en auditieve discriminatie

- Ik begrijp de anekdote en de /s/-woorden (Sint, sok, soep).
- Ik begrijp de tweelingwoorden (wind, rok, poep) en hoor het verschil tussen de tweelingwoorden Sint-wind, sok-rok, soep-poep.
- Ik hoor en zie met behulp van juf – meester dat je de klank /s/ hoort en de letter s ziet.
- Ik herken de klank /s/ in het begin van een woord met hulp van juf-meester.

Nodig

4.1 Schrijfhoek: doe-alsof schrijven

- Materialen afhankelijk van de keuze van de spelletjes

4.2 Differentiatie risicolezers: preteaching anekdote Sint, deel 2 en auditieve discriminatie

- Start-to-Kaatje-set: koffer met Kaatje, whiteboard, stiften en magneetletters, spiegel
- Pictogrammen **Starterspakket**: oor, oog, mond, stop-denk-doe en gele lijst (**bijlagen bij inleiding**)
- Letter s (**bijlage 1**)
- Prenten 1 en 2 anekdote (**Bijlage 2**)
- Prenten tweelingwoorden: Sint-wind, sok-rok, soep-poep (**bijlage 3**)

Ritueel 1: Opstaan, Kaatje Klank!

4.1 Schrijfhoek: doe-alsof schrijven

Kies één of twee schrijfactiviteiten uit onderstaande lijst:

- Verlanglijstjes voor de Sint maken.
- Als Sint (verkleedhoek) met een speciale Sintpen in het Sintboek schrijven (zijn de kindjes wel braaf?)
- In de pakjeskamer de namen van de kinderen op of bij de pakjes schrijven.
- Een tekening maken en een bijhorende boodschap schrijven voor bij de schoen voor Sint.

- Elke kleuter, ook een risicolezer, speelt minstens éénmaal in deze hoek. We raden aan om heterogene groepjes te maken, zodat kleuters elkaar kunnen ondersteunen.
- Maken de kleuters een teken- of crea-opdracht, laat hen dan verwoorden wat ze gemaakt hebben en schrijf dit erbij.
- Voorzie overal schrijfgerei als automatisme, bv. in de winkelhoek leg je een telefoon met een notitieboekje en bordjes voor de solden/prijzen; in de huishoek ligt er schrijfgerei om een boodschappenlijstje te schrijven...
- Reageer positief op de schrijfsels van de kinderen. Verbeter hun schrijfsels niet, tenzij het kind erom vraagt.

- Maak de kleuters attent op elkaars schrijfsels. Laat hen hun schrijfsels vergelijken.
- Vraagt een kleuter om een woord voor te schrijven. Schrijf dit woord dan niet zomaar neer, maar model: verklank de letters van het woord, terwijl je ze neerschrijft.

4.2 Differentiatie risicolezers: preteaching anekdote Sint, deel 2 en auditieve discriminatie

- Voor de kleuters van wie je vermoedt dat de anekdote mét spreekfoutjes te veel of te moeilijk is.
 - Voor de kleuters bij wie je tijdens de vorige stappen moeilijkheden ervaarde.
- Terwijl je preteacht, spelen de andere kleuters verder in de schrijfhoek.

>> Preteaching anekdote Sint, deel 2

Je toont prent 1 van de anekdote.

Weten jullie nog dat ik van de Sint een sok heb gekregen?

Kleuters reageren.

Vonden jullie dat niet raar dat ik maar één sok had gekregen?

Kleuters reageren.

Ik zal jullie vertellen hoe het komt, dat ik maar één sok had gekregen: zien jullie die sok in Sints hand?

Ja.

Die heb ik gekregen van de Sint. Maar: zien jullie op de prent ergens nog een andere sok?

Kleuters reageren (sok hangt aan waslijn).

Waar hangt de sok? Ik zie wel een rok en een onderbroek aan de waslijn hangen, maar geen sok.

Kleuters reageren.

Oh daar hangt de sok, nu zie ik het ook. Je hebt dus toch 2 sokken gekregen, Kaatje. Maar: waarom hangt die éne sok aan de waslijn?

Jullie raden nooit wat er is gebeurd. Eigenlijk kreeg ik maar één sok.

Vertel Kaatje, want je maakt ons erg nieuwsgierig!

Het is allemaal de schuld van Piet, juf – meester!

Van Piet? Wat heeft Piet dan gedaan?

Wel: Piet was net bezig met mijn sokken in de zak van Sinterklaas te stoppen, toen hij honger kreeg. En weet je wat Piet toen wou eten?

Nee.

Soep!

O ja, soep is lekker. Vinden jullie soep lekker?

Kleuters reageren.

Piet had zo'n honger, dat hij niet kon wachten. Eén sok zat al in de zak, de andere nog niet. Met één sok nog in zijn hand begon Piet soep te eten. Liet hij die sok toen wel niet in de soep vallen zeker?

Nee! Wat erg!

Je toont prent 2.

Vreselijk! Kijk: hier zie je het op een prent: Piet eet soep en mijn sok, MIJN sok, valt in zijn soep.

Sinterklaas was boos hoor. Piet moest de vuile sok uitspoelen en nat meenemen. Sinterklaas kon toen maar één sok aan mij geven. En de andere sok moest Piet aan de wasdraad hangen.

Amai, Kaatje, wat een verhaal, zeg! Maar zo heb je nu toch twee sokken, dat is fijn.

Ja! Nu heb ik twee warme voetjes.

Auditieve discriminatie: Sint-wind, sok-rok, soep-poep

SINT EN WIND. SOK EN ROK. WELK WOORD LIJKT OP SOEP? POEP!

Zeg, Kaatje Klank: 'sssoep': dat is weer een woordje met een /s/.

Ja, goed hé! Sint, sok, soep: drie woorden met een /s/.

- > Jij wist een woord dat erg leek op **Sint**: wie vindt het op de prent?
Kleuters reageren.
Inderdaad: de wind! De woorden ssint en wwwind lijken op elkaar.

Je neemt de prenten van Sint en wind erbij.

- > Kaatje Klank had ook een woord gevonden dat lijkt op **sok**. Wie vindt het op de prent?
Kleuters reageren.
Inderdaad: de rrrrok! De woorden sssok en rrrrok lijken erg op elkaar.

Je neemt de prenten van sok en rok erbij.

- > Ik ben er bijna zeker van, Kaatje Klank, dat jij ook een woord kent dat erg lijkt op **soep**.
Hihi, ja, dat is waar. Jullie moeten het raden.
Oei, da's moeilijk, Kaatje. Geef eens een tip.
Kijk goed naar de waslijn op de prent: wat hangt er aan de waslijn?
Kleuters reageren: een rok, een onderbroek, een sok.

Kaatje: dat zijn toch geen woorden die lijken op soep?

Nee. Maar het heeft iets te maken met de onderbroek. Er is een woordje dat eindigt op 'oep' dat te maken heeft met onderbroek.

Oei oei, zo moeilijk.

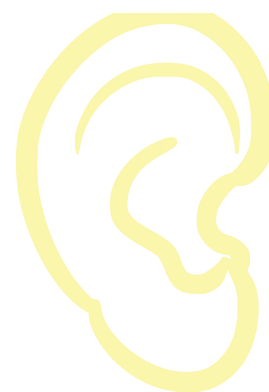
Kleuters reageren. Indien ze het niet vinden, zegt Kaatje het zelf.

Goed gevonden! Een poep! Poep lijkt op soep. Een onderbroek doe je aan je poep, haha!

Juf – meester, heb jij prenten van een poep en van soep?

Ja! Hier zijn ze.

Je neemt de prenten van poep en soep erbij.

RAADSELS

Juf – meester, dat was een leuk raadsel hé van de onderbroek? Ken jij ook raadsels met de woorden?

Goed idee! Ik vertel een raadsel en jullie moeten raden over welke prent ik het heb. Als je het antwoord weet, steek je je duim omhoog. Dan zeggen we het antwoord allemaal samen.

Je legt de zes prenten duidelijk zichtbaar voor de kleuters neer.

Het lijkt op een kous. Je doet het aan jouw voet. Het woord begint met sssss. Wat is het?

Je kan ermee gaan zitten en je kan er ook mee schudden. Wat is het?

Het is iemand die cadeautjes brengt. Zijn naam begint met sss. Wie is het?

Het is een kledingstuk. Het woord begint met rrrrr. Wat is het?

Je kan het opdrinken en Piet vindt het erg lekker. Wat is het?

Als hij door de bomen blaast, schudden de takken en de blaadjes. Het woord begint met www. Wat is het?

Ritueel 2: Slaap lekker, Kaatje Klank!

Dag 5 Klassikaal

5.1 Anekdote Sint, deel 2

5.2 Auditieve discriminatie

Doelen

5.1 Anekdote Sint, deel 2

- Ik begrijp de anekdote van Kaatje Klank, de /s/-woorden en de tweelingwoorden (Sint-wind, sok-rok, soep-poep).
- Ik hoor dat Kaatje Klank klankfoutjes maakt.
- Ik hoor en zie met behulp van juf – meester dat je de klank /s/ hoort en de letter s ziet.

5.2 Auditieve discriminatie

- Ik hoor het verschil tussen de tweelingwoorden Sint-wind, sok-rok, soep-poep.
- Ik hoor (en zie) wanneer een woord de klank (en letter) /s/ bevat en wanneer niet.
- Ik herken de klank /s/ in het begin van een woord met hulp van juf-meester.

Nodig

- Start-to-Kaatje-set: koffer met Kaatje, whiteboard, stiften en magneetletters, spiegel
- Pictogrammen **Starterspakket**: oor, oog, mond, stop-denk-doe en gele lijst (**bijlagen bij inleiding**)
- Letter s en doorgekeerde letter s (**bijlage 1**)
- Prenten anekdote (**bijlage 2**)
- Prenten tweelingwoorden: Sint-wind, sok-rok (**bijlage 3**)
- Zak van Sinterklaas
- Verzamel een zestal voorwerpen: 3 met een /s/-klank en 3 zonder /s/-klank in het begin van het woord. Tip: gebruik een voorwerp van de prenten (bv. een sok). Neem voorwerpen van één lettergreep (bv. een bal, een pop, een boek, een gum, ...). Stop deze voorwerpen in de zak van Sinterklaas.

Ritueel 1: Opstaan, Kaatje Klank!

5.1 Anekdote Sint, deel 2

Je toont prent 1 van de anekdote.

Zeg, weten jullie nog dat ik vertelde dat ik Zwarte piet en de wind gezien had?

*Kaatje Klank, we hoorden wwwind. Je bedoelt **Sssssint**.*

*Oh ja ja, dat bedoel ik. Ik bedoel wind, euh neen, **Sssssint**.*

En weten jullie nog welk cadeau ik kreeg?

Kleuters reageren.

Ja! Ik kreeg een hele mooi rok van de Sint.

*Kaatje: je hebt een **sok** gekregen van de Sint, geen rok, weet je nog?*

*Ja natuurlijk, een rok, euh, een **ssok**.*

*Zeg, ik moet jullie nog iets vertellen. Vonden jullie dat niet vreemd dat ik maar 1 **rok** heb gekregen van de **Sint**?*

Kleuters reageren.

Ik vond dat inderdaad wel vreemd, Kaatje. Ik krijg toch liever twee sokken: voor elke voet één.

Ik zal jullie vertellen hoe het komt dat ik maar één sok kreeg. Sommige kindjes weten het al.

Kijk een op de prent: de sok die de Sint vasthoudt, die heb ik gekregen. Maar: zien jullie op de prent ergens nog een andere sok?

Kleuters reageren (sok hangt aan waslijn).

Je hebt dus toch 2 sokken gekregen, Kaatje. Maar: waarom hangt die éne sok aan de waslijn?

Jullie raden nooit wat er is gebeurd. Eigenlijk kreeg ik maar één sok.

Vertel Kaatje, want je maakt ons erg nieuwsgierig!

Het is allemaal de schuld van Piet!

Van Piet? Wat heeft Piet dan gedaan?

Wel: Piet was net bezig met mijn sokken in de zak van Sinterklaas te stoppen, toen hij honger kreeg. En weet je wat Piet toen wou eten?

Nee.

Poep!

WAT? Wat zeg je Kaatje? Poep? Wat eet Piet? Poep?

Euh, nee, geen poep, sssoep. Piet wou soep, lekkere groentesoep.

Ah, soep! O ja, soep is lekker. Vinden jullie soep lekker?

Kleuters reageren.

Piet had zo'n honger, dat hij niet kon wachten. Eén sok zat al in de zak van Sinterklaas, de andere nog niet. Met één sok nog in zijn hand begon Piet poep, euh, sssoep te eten. Liet hij die sok toen wel niet in de soep vallen zeker?

Nee! Wat erg!

Je toont prent 2.

Vreselijk! Kijk: hier zie je het op een prent: Piet eet soep en mijn sok, MIJN SOK, valt in zijn soep.

Sinterklaas was boos hoor. Piet moest de vuile sok uitspoelen en nat meenemen. Sinterklaas kon toen maar één sok aan mij geven. En de andere sok moest Piet aan de wasdraad hangen.

Amai, Kaatje, wat een verhaal, zeg! Maar zo heb je nu toch twee sokken, dat is fijn.

Ja! Nu heb ik twee warme voetjes.

5.2 Auditieve discriminatie

Je haalt de prenten tevoorschijn van Sint-wind, sok-rok, soep-poep. Je overloopt de eerste vier prenten. Je legt in twee kolommen Sint en sok onder elkaar en daarnaast wind en rok.

Je bespreekt de prenten van soep en poep.

Dit zijn soep.

Wijs naar de prent, nadruk op /s/.

Soep kan je drinken uit een kop of een kom. Je kunt ook met een lepel soep drinken, bv. uit een bord.

Wie vindt soep lekker?

Wat is jouw lievelingssoep?

2 kleuters antwoorden.

Je hoort de klank /s/ in soep, ssssoep. Kijk naar mijn mond. Sssoep. Iedereen: ssssoep.

Sssoep.

Je hoort de klank /s/ in soep.

Je schrijft het woord soep onder de prent van soep. De letter s schrijf je met een ander kleur.

Je legt de prent van soep onder die van Sint en sok.

Dit is een poep.

Wijs naar de prent, nadruk op /p/.

Wij hebben allemaal een poep. We zitten erop.

Zullen we eens allemaal onze poep losschudden?

Kleuters schudden met de poep.

Hoor je de klank /s/ in **poep**, p p p oep? Ik zeg de klank en dan het woord: sss – poep. Kijk naar mijn mond: s - poep. Iedereen: sss - poep.

Sss - poep.

Je hoort geen /s/ in poep.

Je schrijft het woord poep onder de prent van poep. Er staat inderdaad geen letter s in poep.

Je legt de prent van poep onder die van wind en rok.

Je neemt de letter s en de doorgekruiste letter s erbij.

Ik heb een moeilijk raadsel voor jullie: dit is de letter s. Die kennen we al goed. Die letter wil ik leggen bij de woorden met een /s/-klank.

En hier heb ik de letter s doorgekruist; dit blad wil ik leggen bij de woorden zonder /s/-klank. Wie weet waar ik de twee bladen moet leggen? Wie het weet, steekt zijn duim omhoog.

De kleuters reageren.

DE ZAK VAN SINTERKLAAS - DUIMENSPEL

Je neemt de zak van Sinterklaas.

Sinterklaas heeft spullen gebracht met een /s/. Maar: Zwarte Piet heeft er andere dingen bijgestopt, zonder /s/. Zouden jullie die spullen ook kunnen sorteren? De spullen met een /s/-klank mogen bij de prent met de letter s. De spullen zonder /s/-klank moeten bij de prent met de doorgekruiste s.

Je haalt achtereenvolgens de spullen uit de zak. Je laat de kleuters het voorwerp benoemen. Je speelt het duimenspel om te bepalen of het voorwerp een /s/-klank heeft of niet. Je kan het woord bij het voorwerp schrijven. Als er een s in het woord voorkomt, dan schrijf je dit in een ander kleur.

Differentieer!

- *De Eerste Hulp Bij Kaatje-fiche heb je nodig wanneer je werkt rond de klankbewustzijnstaak 'auditieve discriminatie'. De fiche helpt je om de juiste ondersteuning of scaffolding aan te bieden. Je vindt deze fiche vooraan in de bijlagenmap.*
- Hebben de kleuters nog nood aan een goed model? **Modelleer!**
Hoor ik een /s/ in bal? Ik zeg de klank /s/ en dan het woord: /s/ - bal. /s/- bal. Kijk naar mijn mond: /s/ - bal. Hoor ik een /s/ in bal? Nee, ik hoor geen /s/ in bal. Ik houd mijn duim op mijn schoot.
- Kunnen de kleuters het al zelf, maar moet je nog **intens begeleiden**? Doe dat zeker!
Hoor je een /s/ in bal? Zeg maar mee: zeg de klank /s/ en dan het woord bal: /s/ - bal. /s/- bal. Kijk naar mijn mond: /s/ - bal. Zeg het nog maar eens: /s/ - bal. Hoor je een /s/ in bal?
Drie seconden wachten.
Nee, je hoort geen /s/ in bal. Je duim blijft op je schoot.
- Kunnen de kleuters het al zelf, met **matige begeleiding**. Super!
Hoor je een /s/ in bal? Zeg maar mee: zeg de klank /s/ en dan het woord bal: /s/ - bal. Kijk naar mijn mond: /s/ - bal. Zeg het nog maar eens: /s/ - bal. Hoor je een /s/ in bal?
Twee seconden wachten.
De kleuters antwoorden met de duim.

Ritueel 2: Slaap lekker, Kaatje Klank!

Kaatje doorheen de dag

Je kunt Kaatje Klank en de klank en letter s op allerlei andere momenten van de dag ter sprake brengen. Enkele voorbeelden:

- De kleuters ruimen eerst alle voorwerpen op die met /s/ beginnen.
- De kleuters met een /s/ in de naam mogen eerst een hoek kiezen, hun boekentas halen, als eerste in de rij gaan staan, ...
- Maak het stil in de klas met een stilteversje. Laat de kinderen mee 'Ssss' zeggen.
- Maak de kleuters attent op de letter s op kledij, brooddozen, boekentassen, ...
- Maak de kleuters attent op eten en drinken met de klank /s/ tijdens eetmomenten.
- Maak de kleuters attent op de letter s in de titels of in de namen van de hoofdpersonages.